

Innköllum matvæla

Herdís M. Guðjónsdóttir

5. apríl 2016

Ársfundur MAST 2016: Hagur neytenda

Yfirlit

- **Innkallanir**
Matvælastofnun samræmir aðgerðir innkallana Heilbrigðiseftirlitsins á markaði.
Heilbrigðiseftirlitið fer með víðtækt eftirlit með framleiðslu og dreifingu matvæla undir yfirumsjón Matvælastofnunar. Heilbrigðiseftirlitssvæðin eru 10 og starfa sjálfstætt.
- **RASFF evrópska viðvörðunarkerfið (Rapid alert system for food and feed)**

Lagaheimildir

- LÖG nr. 93/1995 UM MATVÆLI OG REGLUGERÐ NR. 102/2010
- 8. grein laga um matvæli og 14. grein reglugerðar nr. 102/2010 fjalla um **öryggi matvæla**
- 19. grein reglugerðarinnar fjallar um **innköllun og ábyrgð fyrirtækja**
- 28. grein laganna **skyldar eftirlitsaðila til að upplýsa almenning** um eðli áhættu ef rökstuddur grunur er um að tiltekin matvæli hafi í för með sér áhættu fyrir heilbrigði manna.
- 30. grein laganna **heimilar stöðvun á starfsemi** s.s. markaðssetningu ef grunur leikur á að matvæli séu heilsuspillandi.

Innköllun og sölustöðvun

Matvælastofnun samræmir innköllun heilbrigðiseftirlitsins á landsvísu hvort sem fyrirtækið er undir eftirliti **Matvælastofnunar** eða **Heilbrigðiseftirlitsins**.

Tilkynning um innköllun send í gegnum **RASFF** kerfið ef varan er erlend og/eða í dreifingu í öðrum löndum.

Innköllum og sölustöðvun

- Dæmi um **sölustöðvun** er vara sem er vanmerkt með tilliti til tungumáls eða rangar næringargildismerkingar.
- Dæmi um vörur sem þarf að **innkalla** geta verið salmonella í kjúklingum og ef ofnæmisvaldar eru ekki merktir á umbúðum matvæla.

Hræðsla, sóðaskapur og slóðaskapur

- Icebergsalat vegna örverumengunar

Neysla á öllu icebergsalati stöðvaðist.

- Stór innköllun á pasta vegna „óþrifnaðar“

Öll framleiðsla innkölluð þ.e. allar dagsetningar.

- Vanmerkingar á ofnæmis- og óþolsvöldum

Allt of algengar innkallanir á íslenskum matvælum.

Innkallanir

Eftirlit

- Á markaði
- Í fyrirtækjum

Rasff tilkynning

- RASFF gluggi opin almenningi eða takmarkaður aðgangur að gagnagrunni.
- <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/portal/?event=searchForm&cleanSearch=1>

Eftirlitsverkefni

- Styttri tíma
- Lengri tíma

Innkallanir

Matarsýking eða matareitrun

Fyrirtækið lætur vita

Neytendur

Innköllun og sölustöðvun

Verklag þarf að vera til staðar hjá fyrirtækjum
Allar upplýsingar tiltækar eins fljótt og auði er

1. Rekjanleiki

- i. Hvaða vara
  - ii. Innköllun vegna
  - iii. Dreifing..í hvaða verslanir, mötuneyti...
  - iv. Lotunúmer, best fyrir...
- Fréttatilkynning innan 48 klst.

Innkallanir

Dæmi um ástæður innkallana:

- Ofnæmis- og óþolsvaldar vanmerktir
- Örverumengun
- Ólögleg innhaldsefni
- Merkingar
- Aðskotahlutur/aðskotaefni (m.a. myglueitur, þungmálar og varnaefnaleifar)
- Efni- og hlutir í snertingu við matvæli =snertiefni matvæla.

Ofnæmi- og óþolsvaldar

- **Ofnæmisvaldar:**

Neytendur eiga rétt á upplýsingum um ofnæmisvalda í innihaldi allra matvæla. Algengustu ofnæmisvaldar eru; **hveiti, mjólk, egg og hnetuofnæmi.**

Örverumengun

- Kjúklingar innkallaðir vegna salmonellu
- Matarsýkingarfaraldur í Evrópu árið 2011 orsök fræspírur frá Egyptalandi.
- Hindber og jarðarber vegna af nóróvírus eða hepatitis A
- Ferskt krydd og grænmeti frá Tælandi og Víetnam er ekki tilbúið til neyslu. *Hætta á örverumengun (Salmonella o.fl.)*

Aðskotaefni-Myglueitur

Aflatoxin

Jarðhnetur, heslihnetur og
Brasilíuhnetur, pistasiur og fíkjur.

Ochratoxin í rúsínum

Krabbameinsvaldandi

Aðskotaefni-pungmálmar

- **Pungmálmar**
- kvikasilfur í hákarli, stórlúðu
- Kadmíum í sveppum

Aðskotaefni-Varnarefni

Matvælastofnun lætur taka **300 sýni af ávöxtum og grænmeti** innlend sem erlend sem eru mæld árlega vegna **varnarefnaleifa**. HES tekur markaðssýnin.

- Varnarefnaleifar yfir mörkum;
Profenofos greindist í mars 2016
í vínberjum frá Indlandi

Aðrar hættur-aðskotahlutir

- Eitrað illgresi í kettasalati

Snertiefni matvæla

ÁRSFUNDUR MAST 2016: HAGUR NEYTENDA

Kynntu þér dagskrána hér Allir velkomnir!

- MATVÆLASTOFNUN
- JARÐRÆKT
- FÓÐUR
- MATVÆLI
- DÝRAHEILBRIGÐI
- INN- OG ÚTFLUTNINGUR

Upplýsingar fyrir... ▾

- ...bændur
- ...fiskvinnslur
- ...fóðurfyrirtæki
- ...hestamenn
- ...innflytjendur
- ...mjólkurstöðvar
- ...neytendur
- ...skelræktendur
- ...sláturleyfishafa
- ...stangveiðimenn
- ...útflytjendur
- ...önnur matvælafyrirtæki

Fréttaflokkar

Veldu þær fréttir sem þú vilt sjá og/eða fá sendar með tölvupósti hér til hægri.

Skráðu netfang þitt og ýttu á hnappinn hér að neðan til að gerast áskrifandi af þeim fréttaflokkum sem valdir eru. Með áskriftinni munu þær fréttir berast þér í tölvupósti um leið og þær birtast.

Skrifaðu netfang þitt hér **Skráning á póstlista**

- Allar fréttir
- Matvælaöryggi
- Dýraheilbrigði
- Fræðslufundur
- Innkallanir
- Lausar stöður

Grunur um salmonellu í kjúklingi	04.03.2016 - Innkallanir
Aðskotahlutur í Smjörva frá MS - Leiðrétt...	04.03.2016 - Innkallanir
Þorskalýsið Dropi mælist með þrávirk lífræn efni yfir...	04.03.2016 - Innkallanir
Aðskotahlutur í MARS súkkulaði	26.02.2016 - Innkallanir
Framleiðslugalli í graflaxsósu	17.12.2015 - Innkallanir
Aðskotahlutur í kapers	08.12.2015 - Innkallanir
> Grunur um skordýr í pasta	07.12.2015 - Innkallanir
Mygla í sólberjasafa	16.11.2015 - Innkallanir
Aðskotahlutur í bulgur	11.11.2015 - Innkallanir
Ómerkt sinnep og fiskur í humarsúpu	11.11.2015 - Innkallanir
Ómerkt egg í Bernaise-sósu	10.11.2015 - Innkallanir
Vanmerktir ofnæmisvaldar í möndlu- og rúsinublöndu	06.11.2015 - Innkallanir
Vanmerktur ofnæmis- og ópolsvaldur í músli	28.10.2015 - Innkallanir
Myglueitur og grunur um salmonellu í pistasíum	14.10.2015 - Innkallanir
Vanmerktir ofnæmis- og ópolsvaldar í Sildarsalati	09.10.2015 - Innkallanir
Gölluð framleiðslulota Stoðmjólkur	30.09.2015 - Innkallanir
Aðskotahlutur í súkkulaði	22.09.2015 - Innkallanir
Aðskotahlutur í pylsu	31.08.2015 - Innkallanir
Grunur um salmonellu í glútenfríu súkkulaðikexi	28.08.2015 - Innkallanir
Ómerktur ofnæmis- og ópolsvaldur í Nammiklöttum	21.08.2015 - Innkallanir

Melamín í mjólkuvörum frá Kína olli dauðsföllum árið 2008 en núna árið 2016 er varað við kínverskum plasthrísgrjónum.

Tenglar

- Matvælastofnun <http://mast.is/>
- RASFF http://ec.europa.eu/food/safety/rasff/index_en.htm
- Matvælasvindl og svik aukast
http://ec.europa.eu/food/safety/official_controls/food_fraud/index_en.htm
- Frá heimasíðu danska matvælastofnunar
<http://www.foedevarestyrelsen.dk/kampagner/madmedmindrekemi/Sider/default.aspx>
- Skýrsla frá Europol í mars 2016 um verkefnið Opson V
<https://www.europol.europa.eu/content/largest-ever-seizures-fake-food-and-drink-interpol-europol-operation>

Takk fyrir!

www.mast.is

